

אסיפת הורים ראשונה

חלי ברק שטיין

אסיפת הורים היא הזדמנות חשובה למפגש משמעותי בין ההורים למורים ולגננות. אסיפת הורים ראשונה בשנה היא חשובה במיוחד. המאמר שלפניכם מציע דרך לנהל את האסיפה בדרך נעימה ומקצועית. מיועד לכל אנשי המקצוע במערכת החינוך

אסיפת ההורים הראשונה בתחילת השנה היא רבת השפעה. לכן מומלץ לחשוב על מהותה ומטרותיה, ולהיערך מבעוד מועד באסטרטגיה שתגביר את הסיכוי להצלחתה.

לאסיפה מספר מטרות:

הברורה במטרות : מתן מידע

אין ספק שיש מידע רב להעביר ולקלוט באסיפה. עם זאת, קשה לקלוט מידע רב בפרק זמן קצר, והיום ניתן להעביר את המידע באמצעים אלקטרוניים, ולחסוך זמן זה.

לכן, המטרה העיקרית של האסיפה היא ליצור תקשורת נעימה עם ההורים

במפגש בין הצדדים נוצר רושם מידי של שני הצדדים, שמשפיע דרמטית על המשך הקשר. מדובר בשיפוט רגשי ולא רציונלי, אם מי שמולי "טוב או רע לי". באסיפת ההורים – מספיק ששני הצדדים לחוצים ולא במיטבם בתחילת המפגש, והנבואה עלולה להתחיל להגשים את עצמה. אם המחנכת מעט נוקשה או רפה, וכבר חורצים דינה. באותו אופן, הורים ציניים או אדישים יוצרים רושם שיהיו בעיתיים גם בעתיד (אריאלי, 2008).

המלצה:

איש החינוך אמור להיות מודע ללחץ ולשיפוט שיש באופן בלתי נמנע בינו להורים בכלל, ובאסיפה הראשונה בשנה בפרט. אני מרחיבה בנושא במאמרי "בפח הכוונות הטובות" (ברק שטיין, 2007). לכן המחנך צריך להיות זה שיעכב במודע את השיפוט המהיר והשלילי שלו, גם כשהדברים לא מתנהלים כפי שהם אמורים להיות. עליו לתת להורים ליהנות מהספק ולהניח ש"הם בסדר, עד שיוכח אחרת". עליו לזכור שההורים בלחץ מול אי הוודאות של השנה הקרובה, שהם לא מכירים את המחנך, ושהם משליכים עליו תיסכולים כנציגת המערכת. אישת מקצוע חייב להכיל את הסיטואציה הלא נעימה ולהתמודד איתה בענייניות.

מטרה נוספת: תאום ציפיות

תאום ציפיות חשוב לתקשורת. חשוב שאיש החינוך וההורים יכירו מה רוצה כל אחד, ויזהו תחומי הסכמה ואי הסכמה ביניהם. על איש החינוך להעביר את המסר שכל נושא יטופל ברצינות על ידי הצוות החינוכי בשיתוף פעולה רציני עם ההורים. לכן חשובים ההקשבה והדיאלוג. ככל שהציפיות מנוסחות מדויק וריאלי – כך טוב יותר.

לדעתי, ציפיות המחנך מההורים אמורות להיות לשיתוף, לדיבור ישיר, לכבוד ולגישה של פתרון בעיות גם כשיש מחלוקות ואי הסכמה בדרך. אין ציפיה לשלמות, אלא למאמץ, לדיאלוג, לפשרה – לתת את המיטב לילדים.

זהו למעשה חיסון למצבי לחץ ואי הסכמה. כשהמחנך מתייחס לכך במהלך האסיפה, הדבר מגביר את הסיכוי לטיפול יעיל בקשיים בהמשך.

שלבי האסיפה:

1. הכנה מראש

מבחינה פיזית: חדר נעים, כסאות נוחים, סידור ישיבה שיאפשר קשר עין ודיאלוג. כיבוד, כמובן, תמיד עוזר...

מבחינת תכני הפגישה: המחנך מתכנן את הזמנים, מכין מה ואיך ירצה לומר במסגרת הזמן, בלי לנסות לדחוס יותר מידי. זכרו את דבריו של מארק טוויין: "אדם לא יזכור מה אמרת, אבל יזכור איך גרמת לו להרגיש". לכן חשוב באסיפה להיות ממוקדים במטרה המרכזית – יצירת הכרות נעימה להמשך הקשר. מידע תמיד אפשר להשלים.

2. פתיחת האסיפה והצגה עצמית

חיוך ושפת גוף נינוחה חשובים לא פחות מהתוכן.

מתחילים בעדכון משך האסיפה ותכניה – זה מרגיע ומארגן את ההורים. לאחר מכן, איש החינוך עובר להצגת עצמית, התייחסות ל"אני מאמין" האישי והמקצועי, רצוי לשלב סיפור אישי כדי ליצור קרבה.

חשוב שהמחנך יציג את המומחיות המקצועית שלו: מה התואר, ההכשרה ותחומי ההתמחות המקצועית. בנוסף, יש להדגיש את המומחיות שיש לכל אנשי החינוך: ניהול כיתה, הוראה וחינוך ילדים בקבוצה וכיחידים (ברק שטיין, 2007). אל למחנכים להצטנע, אלא להציג בגאווה את מומחיותם, כפי שעושים כל אנשי המקצוע.

3. מתן מידע:

המידע כולל: מידע לימודי (תכנים, שיטות לימוד, דרכי הערכה), תוכניות יעוציות, פרויקטים חברתיים, מבנה המערכת וגורמים שחשוב שההורים יכירו. חשוב להתייחס לדרכי קשר עם המחנכים. המידע יועבר בצורה מעניינת ומתומצתת, ורצוי להשאיר להורים את המידע כתוב, לשימוש אחרי האסיפה.

4. תאום ציפיות לגבי הילדים ולגבי הקשר בין ההורים למחנכים

איש החינוך פותח דיאלוג עם ההורים לגבי הציפיות שלהם ושלו לשנה הקרובה. תאום הציפיות אמור להבטיח תקשורת טובה וזורמת ביניהם בהמשך השנה. המחנך יכול לשאול, למשל: "מה חשוב לכם השנה לגבי הילדים, ובקשר איתי ועם המערכת?" וגם – "מה צריך לקרות כדי שתרגישו נוח, בטוח, מקצועי?" זהו ניסוח סוגסטיבי וחיובי, המרמז שבוודאות יהיה קשר טוב, ורק צריך למצוא איך. אם יהיו הורים שימשיכו להתלונן במקום לענות לשאלה – חשוב להחזיר אותם לנושא באדיבות. לבקש שישאירו הסתייגויות ושאלות לסוף.

המחנך מקשיב להורים, מסכם את עקרי דבריהם ואת התימות המרכזיות שעלו. רק אז הוא מוסיף את ציפיותיו באופן מותאם לשלהם – מסכים לחלק, דוחה חלק ומתפשר בחלק. זו מהות תאום ציפיות. כך למשל, המחנך יכול להתייחס לאופן שבו תתנהל התקשורת בזמני שגרה ובמשבר, ואיך איש החינוך יהיה נגיש באופן אפשרי ומציאותי לשני הצדדים.

5. שאלות ותשובות וסיום המפגש

לקראת סיום האסיפה ההורים בדרך-כלל קצרי רוח, לכן חשוב לומר שיינתנו חמש דקות לשאלות קצרות, ולהדגיש שכמובן שיהיה המשך לשיח באופן אישי, כמה שיידרש.

סיום המפגש: להקפיד שיהיה מכובד, לומר משפט מסכם או לסיים בקטע קריאה קצר או ברכה. לסיים בתחושה של אוירה חגיגית ותקווה לשנה טובה ומוצלחת.

המלצת סיום לכל האסיפה

אם מתפתחים עימותים עם ההורים – לא להתווכח ולא לנסות לפתור בעיות במייד.

זה אנושי לרצות להפסיק את המתח ולרצות שאנשים יהיו מרוצים, אבל זה מוטעה ולא מקצועי לנסות לפתור בעיות במייד. איש חינוך חייב לזכור זאת. הכוונה שהמחנך יהיה נעים ומכבד, אבל גם יציב גבולות בתגובה לתובענות וכעסי הורים. לא לאפשר צעקות, העלבות וכדומה. גם כשקשה (וזה קשה!) לא להתווכח עם ההורים, לא לתקן את הטעויות שלהם, לא להצדיק את עצמך ואת המערכת. אין טעם בכך. יש להקשיב, לרשום, להבטיח התייחסות מקצועית, לקבוע זמן לפגישת המשך. אפשר לומר בסוגסטיה: "יש לנו אי הסכמה עכשיו, אבל אנחנו נמצא פתרון. גם אתם רוצים שנסתדר לטובת הילדים. לכולנו רצון טוב, וגם אתם יודעים שצריך לבדוק את הדברים", וכדומה.

לסיום

מטרת האסיפה היא שרוב ההורים יצאו ממנה בתחושה טובה, בהרגשה שהיה עמם דיאלוג, שהקשיבו להם ברצינות. שיש מישהו שרואה את ילדם ואותם, ושגם בשגרה וגם בעת קושי – יש עם מי לדבר ופועלים לטובת הילד שלהם.

מחנך אמור לצאת מהאסיפה בתחושה שעשה את מיטבו כאיש מקצוע בנתונים הקיימים. לא כל אסיפה נגמרת בתחושה מעולה, ויש לזכור שזו רק פגישה ראשונה בתהליך ארוך של קשר עם ההורים. שינויים יקרו, ובכוחה של המחנכת לגרום שאלה יהיו חיוביים.

מובן מאליו, שכל איש חינוך שקורא עכשיו את המאמר, יקח ממנו את המתאים לו, וישלב את הדברים בסגנון אסיפת ההורים שלו כיום.

חלי ברק שטיין - פסיכולוגית חינוכית מומחית

מחברת הספרים - כשהילדים יוצאים מהבית | תקשיבו לי רגע | בגובה העיניים
052-35525511

helibarak1@gmail.com

www.helibarak.com

ביבליוגרפיה

אריאלי, דן. 2008. **לא רציונלי ולא במקרה**. הוצאת מטר

ברק שטיין, חלי. 2007. **איך לא ליפול בפח הכוונות הטובות**. נדלה מתוך אתר פסיכולוגיה עברית. <http://www.hebpsy.net/community.asp?id=93&cat=article&articleid=1188>

ברק שטיין, חלי. 2007. **התמודדות עם בעיות משמעת ומוטיבציה בכתה אמצעות תהליכים קבוצתיים**. נדלה מאתר פסיכולוגיה עברית. <http://www.hebpsy.net/community.asp?id=93&cat=article&articleid=1190>

ברק שטיין, חלי. 2011. **מודל לל"ב-מודל לדיאלוג מורים הורים: לתכנן, לדבר, ברצף**. נדלה מתוך אתר פסיכולוגיה עברית. <http://www.hebpsy.net/community.asp?id=93&cat=article&articleid=2589>

ברק שטיין, חלי. 2013. **תקשורת חיובית סוגסטיבית**. נדלה מתוך אתר פסיכולוגיה עברית. <http://www.hebpsy.net/community.asp?id=93&cat=article&articleid=2618>

